

Sygn. akt III Ca 1629/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Sędzia SR (del.) Ewa Buczek – Fidyka

Protokolant Renata Krzysteczko

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. A., M. A. (1), J. A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 11 lipca 2014 r., sygn. akt I C 2122/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda M. A. (1) kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 września 2012 r.;

2. dodaje punkt 6 o treści: oddala powództwo M. A. (1) w pozostałej części;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz:

1. powódki J. A. kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

2. powoda Ł. A. kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

3. powoda M. A. (1) kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek-Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powodowie J. A., Ł. A. i M. A. (1) wnieśli pozew o zadośćuczynienie przeciwko (...) S.A. w W., w którym domagali się zasądzenia odpowiednio: na rzecz J. A. kwoty 50 000 zł, na rzecz Ł. A. kwoty 25 000 zł, na rzecz M. A. (1) kwoty 25 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2012 r. oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. Na uzasadnienie swojego stanowiska powodowie podali, iż w dniu 7 października 2002 r. w R. kierujący samochodem osobowym marki O. (...) P. W. prowadził z nadmierną prędkością będąc w stanie nietrzeźwości i przystąpił do hamowania swego pojazdu, przez co doprowadził do zderzenia się z samochodem marki F. (...) kierowanym przez M. A. (2), męża i ojca powodów, który na skutek doznanych obrażeń ciała zmarł. Przeciwko sprawcy zdarzenia toczyło się postępowanie karne, które zakończyło się prawomocnym wyrokiem.

Pismami z dnia 1 sierpnia i 20 sierpnia 2012 r. pełnomocnik powodów dokonał zgłoszenia szkody u pozwanego pod kątem roszczenia o zadośćuczynienie. W toku likwidacji szkody pozwany uznał za bezpodstawne roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego powodów na skutek śmierci M. A. (2).

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i o obciążenie powodów kosztami procesu. W uzasadnieniu swojego stanowiska przyznał, iż ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku, w którym śmierć poniósł M. A. (2), ale zdaniem pozwanego brak jest podstaw prawnych do przyznania na rzecz powodów żądanego przez nich świadczenia, które związane jest z czynem niedozwolonym w postaci naruszenia przez P. W. przepisów ruchu drogowego i spowodowania wypadku drogowego.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej w punkcie 1 zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki J. A. kwotę 50 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2012 roku do dnia zapłaty, w punkcie 2 zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powód Ł. A. kwotę 25 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2012 roku do dnia zapłaty, w punkcie 3 zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda A. A. kwotę 25 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2012 roku do dnia zapłaty. Nadto orzekł Sąd o nieuiszczonych kosztach sądowych i kosztach procesu.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

W dniu 7 października 2002 r. w R. kierujący samochodem osobowym marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...) P. W. prowadził z nadmierną prędkością będąc w stanie nietrzeźwości i doprowadził do zderzenia się z samochodem marki F. (...) kierowanym przez M. A. (2), męża i ojca powodów, który na skutek doznanych obrażeń ciała zmarł w dniu 9 października 2002 r. w B..

W dniu zdarzenia samochód marki O. (...) objęty był polisą (...) o nr (...) zawartą z (...) S.A. z siedzibą w W.. Pismem z dnia 1 sierpnia 2012 r. pełnomocnik powodów zgłosił ubezpieczycielowi szkodę na osobie z ubezpieczeń OC w przypadku śmierci poszkodowanego (nr szkody (...)), wzywając do dobrowolnego spełnienia świadczenia poprzez zapłatę kwoty 50 000 zł dla J. A. i 25 000 zł dla Ł. A.. Natomiast w piśmie z dnia 20 sierpnia 2012 r. wezwano do zapłaty kwoty 25 000 zł na rzecz powoda M. A. (1).

Pismem z dnia 16 sierpnia 2012 r. ubezpieczyciel poinformował powodów, że zadośćuczynienie za krzywdę z tytułu zgonu M. A. (2) nie może być przyznane, gdyż nie znaleziono podstaw do uznania zgłoszonych roszczeń.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej, Wydziału II Karnego z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie o sygn. akt II K 226/03 uznano oskarżonego P. W. winnym popełnienia zarzucanego mu czynu, w wyniku którego zmarł M. A. (2), tj. o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. i art. 178 § 1 k.k. oraz wymierzono mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W opinii psychologicznej z dnia 21 lutego 2006 r. stwierdzono, iż u powódki J. A. występuje złożony syndrom pourazowy, który obejmuje zmiany w sferze emocjonalnej i w sferze postrzegania siebie (m. in. poczucie bezradności i paraliżu inicjatywy). Występujące u niej objawy depresyjno-lękowe w znacznym stopniu utrudniają jej funkcjonowanie i ściśle wiążą się z tragiczną śmiercią jej męża oraz „niezakończonym” okresem żałoby. Kontynuowanie pracy zarobkowej wymaga ogromnego wysiłku, lecz stanowi jednocześnie jedyną formę kontaktu z otoczeniem społecznym, umożliwiając powódce oderwanie się od dramatycznych przeżyć. Ponadto stwierdzono, iż

J. A. posiada osobowość introwertywną z podwyższonym stopniem neurotyczności, niepewności siebie i otoczenia. Występują u niej trudności adaptacyjne, a postawy lękowe łączą się z napięciem, poczuciem zmęczenia i zniechęcenia. W szpitalu miejskim rozpoznano u powódki bóle zamostkowe i reakcje depresyjne.

Małżeństwo powódki z M. A. (2) było zgodne, zmarły był dobrym ojcem, był dla rodziny ogromnym oparciem zarówno pod względem finansowym jak i emocjonalnym. M. A. (2) pracował zawodowo, pomagał powódce w domu, zajmował się dziećmi i pomagał im w nauce. Wszystkie czynności małżonkowie starali się wykonywać wspólnie, spędzać ze sobą i z dziećmi jak najwięcej czasu. Wspólnie spędzali wszystkie uroczystości, wyjeżdżali na wakacje i spotykali się z rodziną oraz przyjaciółmi. Po śmierci M. A. (2) powódka zamknęła się w sobie, nie było z nią żadnego kontaktu, nie udzielała się towarzysko. Przez kilka miesięcy nie potrafiła samodzielnie zajmować się sobą, domem, utraciła chęci do czegokolwiek, przebywała na zwolnieniu lekarskim. Była bardzo słaba fizycznie i psychicznie. Pogрузzyła się w głębokiej żałobie. Przez okres ok. 5 lat po śmierci męża korzystała z pomocy psychiatry. Obecnie powódka mieszka sama i pracuje, nadal nie potrafi pogodzić się ze śmiercią męża, czuje się bardzo samotna, boi się przyszłości oraz tego, że straci stanowisko i nie będzie w stanie się utrzymać. Pozostaje pod ciągłą kontrolą psychiatry, nie wyjeżdża na wakacje, nie związała się z żadnym mężczyzną.

W chwili śmierci M. A. (2) syn M. A. (1) miał 22 lata, a Ł. A. 17 lat, mieszkali z rodzicami i uczyli się. Powód M. A. (1) rozpoczął wówczas studia zaoczne. Śmierć ojca spowodowała, iż musiał zrezygnować ze studiów dziennych, żeby podjąć stabilne zatrudnienie i wspomóc finansowo rodzinę, gdyż otrzymywana renta rodzinna łącznie z pensją matki były niewystarczające na pokrycie bieżących wydatków. (...) musieli przejąć wiele obowiązków, które należały do rodziców, jeździli z matką do lekarzy, wspierali ją i otaczali opieką.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważył Sąd Rejonowy, że źródłem żądań powodów był art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Wskazał Sąd I instancji, że co prawda M. A. (2) zmarł przed dniem wejścia w życie art. 446 § 4 k.c., który przewiduje wypłatę najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, lecz Sąd Najwyższy przyjmuje, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152). Stanowisko to Sąd Najwyższy wyraził również w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, która przewiduje że Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Ze stanowiskiem Sądu Najwyższego w tej kwestii należy zgodzić się w całej rozciągłości, gdyż kompletnie nieuzasadnionym, a nawet sprzecznym z zasadami słuszności i współżycia społecznego, byłoby rozróżnianie sytuacji prawnej najbliższych członków rodziny zmarłego ze względu na datę śmierci poszkodowanego. Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Z 2003 r., nr 124, poz. 1152 ze zmian.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. i art. 36 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. W ocenie Sądu Rejonowego nie jest zasadne twierdzenie strony pozwanej, iż umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego nie obejmuje odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych przez sprawcę wypadku. Chociaż żaden przepis nie przewiduje wprost, iż ubezpieczenie OC posiadacza pojazdów mechanicznych obejmuje swoim zakresem obowiązek wypłaty zadośćuczynienia przez ubezpieczyciela to orzecznictwo Sadu Najwyższego przyjmuje, iż z zakresu

ochrony ubezpieczeniowej nie jest wyłączone zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwała SN z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia, w pierwszej kolejności wskazać należy, że kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Zadośćuczynienie pełni funkcję kompensacyjną, przyznana bowiem suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Powinna wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przewyciężenie ujemnych przeżyć. Funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia musi być rozumiana szeroko. Ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. Wysokość zadośćuczynienia musi być rozważana indywidualnie w każdej sprawie i przedstawiać dla poszkodowanego odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. Powinna wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przewyciężenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przynajmniej częściowo przywrócona została równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia za doznaną krzywdę musi być rozumiana szeroko, albowiem obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i sferę psychiczną poszkodowanego. Przyznane zadośćuczynienie dotyczy rekompensaty za naruszenie dobra osobistego, jakim jest prawo do życia w szeroko rozumianej rodzinie. Sam więc fakt, iż na skutek wypadku powodowie w sposób nagły i gwałtowny zostali tego prawa pozbawieni jest wystarczający. Przedmiotem ochrony jest samo istnienie więzi emocjonalnej łączącej osoby bliskie, a więc doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu jej aktywności życiowej i motywacji do przewyciężania trudności, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi.

W ocenie Sądu przy miarkowaniu zadośćuczynienia za krzywdę, którą trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej, należy wziąć pod uwagę między innymi wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, czy też wiek pokrzywdzonego.

Zadośćuczynienie nie jest karą, lecz sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc "odpowiedniej sumy" należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/18, LEX nr 50824).

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, że powodowie byli silnie związani emocjonalnie ze swoim ojcem i mężem. Jego nagła śmierć spowodowała u powodów szok. Niewątpliwie powodowie nigdy w pełni nie pogodzą się z utratą głowy rodziny i trudno będzie im wypełnić pustkę, jaka pozostała w ich życiu po jego śmierci. Przede wszystkim należy zaznaczyć, że powódka J. A. nie powróciła do normalnego życia, pomimo upływu 12 lat od śmierci męża. Jej egzystencja ograniczyła się wyłącznie do zaspokajania podstawowych życiowych potrzeb, gdyż powódka w żaden sposób nie czerpie radości z życia. Całkowicie wycofała się ze społeczeństwa, stroni od kontaktów międzyludzkich, nie związała się również z żadnym mężczyzną. Stan głębokiej żałoby spowodował, iż powódka posiadająca osobowość introwertywną pozostaje nadal w reakcji depresyjnej. Typ osobowości introwertywnej charakteryzuje się przeżywaniem problemów w samotności, trudnością w komunikacji z otoczeniem, poczuciem przygnębienia i odczuwaniem lęku. Jak podkreślili powołani biegli osobowość introwertywna nie jest chorobą, jest zespołem cech osobowościowych, które nierzadko utrudniają funkcjonowanie w społeczeństwie

oraz nasilają negatywne stany emocjonalne, jak chociażby stan żałoby. Z całą pewnością śmierć męża silnie wpłynęła na stan psychiczny powódki i nadal występuje u niej stan depresji.

Natomiast powodowie M. A. (1) i Ł. A. w obliczu śmierci ojca- głowy rodziny zostali pozbawieni jako młodzi ludzie poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji. Posiadali z ojcem szczególną więź, był on dla nich autorytetem. Po jego śmierci powodowie zostali zmuszeni do tego, by szybciej dojrzeć, by przejąć obowiązki, które do tej pory spoczywały na ich ojcu. Ponadto musieli otoczyć opieką swoją matkę, która nie potrafiła poradzić sobie ze śmiercią męża i powrócić do normalnego funkcjonowania. Opieka ta polegała zarówno na wsparciu emocjonalnym, jak i na pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zaznaczyć należy, że to przede wszystkim powód M. A. (1) musiał przejąć rolę głowy rodziny. Oprócz tego, że był wsparciem dla matki i młodszego brata musiał zrezygnować ze studiowania w trybie dziennym na rzecz studiów zaocznych, aby podjąć stałe zatrudnienie. Ojciec był głównym żywicielem rodziny i po jego śmierci niewielka pensja matki i renta rodzinna nie wystarczały na zaspokajanie bieżących potrzeb rodziny. Z całą pewnością śmierć ojca pozbawiła powodów rodzinne ciepła, stabilizacji i bez troski.

Wysokość zadośćuczynienia pieniężnego powinna nadto uwzględniać aktualne warunki oraz stopę życiową społeczeństwa kraju, w którym mieszka poszkodowany (wyrok SN z 10.03.2006 r., IV CSK 80/05, wyrok SN z 30.01.2004 r., I CK 131/03, wyrok SN z 26.11.2009 r., III CSK 62/09). Powyższe okoliczności pozwalają na przyjęcie, że najbardziej obiektywnym miernikiem wskazującym na aktualną stopę życiową społeczeństwa jest wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego w kraju poszkodowanego. Z tych względów zasadnym, w celu ustalenia, czy przyznane przez Sąd zadośćuczynienie odpowiada również temu miernikowi, było uwzględnienie średniego miesięcznego wynagrodzenia, które w czwartym kwartale 2013 roku wyniosło 3823,32 zł (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w czwartym kwartale 2013 r. z dnia 11 lutego 2014 r., M.P. z 2014 r. poz. 148), jak również wysokość minimalnego wynagrodzenia, które w 2014 r. wynosi 1680 zł (Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2014 r. z dnia 11 września 2013 r., Dz.U. z 2013 r. poz. 1074).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że zadośćuczynienie w kwotach po 25 000 zł na rzecz Ł. A. i M. A. (1) oraz kwoty 50 000 zł na rzecz J. A. spełni swoją kompensacyjną rolę, ma dla powodów odczuwalną ekonomicznie wartość, a przy tym nie jest wygórowane na tle krajowych warunków ekonomicznych, o których mowa powyżej. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., zasądzając je od daty żądanej w pozwie przy uwzględnieniu wymagalności dochodzonego roszczenia. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej kwotę 6 484 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa a, od których powodowie byli zwolnieni na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 k.p.c.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodziła się strona pozwana wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w całości. Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to : - art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc poprzez błędna wykładnie tych przepisów i w rezultacie zasądzenie na rzecz powodów zadośćuczynienia w łącznej kwocie 100.000,00 złotych, pomimo, iż powodom nie przysługują bezpośrednio roszczenia z tytułu przestępstwa drogowego, zaś według orzecznictwa osoba najbliższa pokrzywdzonemu, który poniósł śmierć w związku z popełnieniem przestępstwa może w ramach obowiązku naprawienia szkody dochodzić tylko roszczeń, które jej bezpośrednio przysługują; - art. 34 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., nr 124, poz. 1152 ze zmian.) poprzez zasądzenie zadośćuczynienia za pozbawienie więzi z bliską osobą jako naruszenie chronionego dobra osobistego zaliczanego do katalogu otwartego z art. 23 kc, pomimo, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych stanowi, że z ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący

pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Katalog dóbr podlegających ochronie gwarancyjnej w ramach zawartej umowy ubezpieczenia wymienia enumeratywnie chronione dobra i nie przewiduje obowiązku odszkodowawczego za dobro w postaci więzi z osobą bliską, która straciła życie w wypadku drogowym; - art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 i art. 445 kc poprzez ich wadliwe zastosowanie, w konsekwencji błędną ocenę kwoty stanowiącej rekompensatę doznanej przez powodów krzywdy polegające na przyznaniu im tytułem zadośćuczynienia pieniężnego sumy rażąco nieodpowiedniej w stosunku do doznanej krzywdy.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powodów na swoją rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Jako ewentualny sformułowano w apelacji wnioski o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej odniosła skutek w nieznaczej części i to niezależnie od zarzutów poniesionych przez skarżącego. Zasadniczo natomiast zarzuty apelacji uznać należy za całkowicie chybione i w części w jakiej kwestionują zasadę odpowiedzialności ubezpieczyciela za skutki zdarzenia z dnia 7 października 2002 roku stanowią one nietrafną polemikę z prawidłową argumentacją zaprezentowaną w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, którą Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za swoją. Obecnie nie może już budzić wątpliwości, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 roku krzywdę stanowiącą następstwo naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie czy też szczególnej więzi rodzinnej ze zmarłym, której zerwanie powoduje ból, cierpienia psychiczne, poczucie krzywdy i osamotnienia. Problematyka ta wielokrotnie była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, a także sądów apelacyjnych, które konsekwentnie opowiadały się za wyżej wskazaną interpretacją obowiązujących przed dniem 3 sierpnia 2008 roku norm prawnych (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2014 roku, sygn. akt II CSK 552/13). Równie jednolite jest obecnie stanowisko judykatury co do tego, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Reasumując powyższe, a także ponownie podkreślając prawidłowość toku rozumowania Sądu Rejonowego, wskazać należy, że zarzuty apelującego kwestionujące zasadę odpowiedzialności za skutki wypadku w zakresie dochodzonym pozwem uznał Sąd II instancji za całkowicie chybione i pozbawione uzasadnionych podstaw prawnych. Także zarzut dotyczący zasądzenia na rzecz powodów kwoty rażąco wygórowanej z tytułu zadośćuczynienia nie może zostać uznany za zasadny. Ocena zgłoszonych przez pokrzywdzonych roszczeń zmierzających do ochrony naruszonych dóbr osobistych i usunięcia skutków ich naruszenia dokonywana jest przez sąd na tle okoliczności każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić doznaną krzywdę, przy czym należy uwzględnić wszystkie aspekty tej krzywdy. Wobec tego zadośćuczynienie pieniężne, niebędące odszkodowaniem, powinno mieć odczuwalną dla powoda wartość majątkową. Jedynie określenie zadośćuczynienia w wysokości nieodpowiedniej do okoliczności stanowiących podstawę jego przyznania może stanowić postać naruszenia art. 448 k.c. Biorąc pod uwagę wyżej wskazane kryteria i dokonując analizy zarzutu apelacji nie znalazł Sąd Okręgowy podstaw do jego uwzględnienia. Podkreślić należy, że Sąd I instancji bardzo starannie badał okoliczności mające na celu ustalenie wysokości należnego powodowi świadczenia. Okoliczności te wyczerpująco zaprezentowano w motywach zaskarżonego orzeczenia, wskazał także Sąd Rejonowy kryteria którymi posłużył się ustalając wysokość zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw do przyjęcia że zasądzone kwoty są rażąco niewspółmierne do stopnia doznanej przez powodów krzywdy.

Za nieporozumienie uznać należy argumentację przedstawioną w apelacji, a dotyczącą zasądzenia na rzecz powodów łącznej kwoty 100.000,00 złotych, w sytuacji gdy – jak to wyżej wskazano – badaniu podlega zasadność i wysokość świadczenia indywidualnie dla każdego z powodów i bez znaczenia w tym kontekście pozostaje „łączna kwota” zasądzona na rzecz powodów.

Reasumując powyższe – w ocenie Sądu Okręgowego – apelacja pozwanego jako pozbawiona uzasadnionych podstaw w znacznej części podlegała oddaleniu, stosownie do dyspozycji art. 385 kpc.

Rozpoznając apelację w granicach zaskarżenia, zważył Sąd Okręgowy, że uszło uwagi Sądu I instancji, iż powód M. A. (1) wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty dopiero w dniu 20 sierpnia 2012 roku, zatem nietrafnie zasądzono na rzecz tego powoda ustawowe odsetki od dnia 8 września 2012 roku. Dlatego, stosownie do dyspozycji art. 386 § 1 kpc, przy uwzględnieniu treści art. 481 § 1 kc we wskazanym wyżej zakresie orzeczenie podlegało zmianie.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w stosunku do powodów J. A. i Ł. A. na zasadzie art. 98 kpc, a w stosunku do powoda M. A. (1) na zasadzie art. 100 kpc. Jako że w postępowaniu odwoławczym powód ten uległ w nieznacznej części obowiązkiem uiszczenia kosztów związanych z tym postępowaniem obciążono apelującego. Wysokość zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego uzasadnia § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłacone pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR(del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Anna Hajda